

План-конспект уроку з української мови.
7 пілотний (експериментальний) клас. НУШ

Тема уроку. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Мовна змістова лінія: Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Соціокультурна змістова лінія: Навчання впродовж життя. Досягнення цілей.
Мовленнєва змістова лінія: участь в обговоренні проблеми.

Очікувані результати: учень/учениця розрізняє дієприслівники у процесі аналізу їхніх характерних ознак і функцій у мовленні, виявляє системні міжрівневі взаємозв'язки між ними, типові закономірності функціонування їх на основі узагальнення власних спостережень; добирає й використовує дієприслівники для ефективної комунікації, пристосовує їх до ситуації спілкування та комунікативних намірів, враховуючи соціальний і культурний контекст; фіксує на письмі власне або чуже мовлення, використовуючи за потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок.

Види навчальної діяльності: учень/учениця аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми й мети висловлювання; аналізує дієприслівники в усному мовленні, в текстах і робить висновки щодо доцільності використання; ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення, спираючись на засвоєні норми.

Тип уроку: засвоєння знань (формування мовної та мовленнєвознавчої компетенції).

Обладнання уроку: роздатковий матеріал, презентація (додаток 1), інтерактивна дошка.

Епіграф уроку:

**Варто тільки повірити, що ви можете
– і ви вже на півдороги до цілі.**

Теодор Рузвельт

План уроку

- I. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.
- II. Актуалізація опорних знань.
- III. Оголошення теми уроку. Цілевизначення і планування.
- IV. Конструювання учнями предметної компетентності, формування власного ставлення до теми.
- V. Узагальнення та систематизація учнями отриманої інформації.
- VI. Рефлексія.

VII. Оцінювання.

VIII. Оголошення та коментар домашнього завдання.

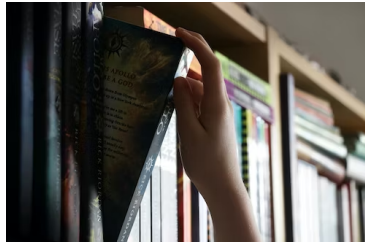
Перебіг уроку

I. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності учнів.

- Забезпечення емоційної готовності до уроку.

II. Актуалізація опорних знань.

2.1. Метод “КРОССЕНС”

Алгоритм виконання:

1. Розгляньте графічні зображення.
2. Які асоціації вони у вас викликають?
3. Яким словом можна об'єднати всі зображення?
4. Працюючи в парі, доберіть 2-3 аргументи, які підтверджують, що знайдене слово може змінити життя людини.

III. Оголошення теми уроку. Цілевизначення і планування.

3.1. Темою нашого уроку є “Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль”

3.2. Цілевизначення і планування.

- Про що ми будемо говорити на уроці?
- Чого очікуєте від уроку?

- Мені буде цікаво...

IV. Конструювання учнями предметної компетентності, формування умінь і навичок з теми.

4.1. Працюймо із медіатекстом.

Ознайомтеся з медіафайлом «Дієприслівник на EdEra Курс “Українська мова”», перейшовши за покликанням (або QR-кодом).

https://youtu.be/4Zi5DjUAm_c?si=hL-qOeY79Zb9IAOE

Що нового ти дізнався / дізналася із відео?

- **Що таке дієприслівник?** (Дієприслівник - це особлива незмінювана форма дієслова, яка виражає додаткову дію до основної дії, що виражена дієсловом-присудком.)
- **На які питання відповідає дієприслівник?** (Що роблячи? що зробивши?)
- **Які морфологічні ознаки має дієприслівник?** (Ознаки дієслова: вид доконаний — що зробивши? (*написавши*); недоконаний — що роблячи? (*пишучи*). Залежні слова: іменник: *розмовляючи про канікули*, займенник: *працюючи з ними*, прислівник: *стрибаючи високо*).
Ознаки прислівника: незмінюваність: *у реченні виконує роль обставини: Усі принишкли, вслухаючись у тишу.*

3.2. Робота з епіграфом. Дослідження — зіставлення.

- Прочитайте уважно епіграф. Що вам відомо про автора цитати?
- Прокоментуйте слова, сказані в XX столітті.
- Чи погоджуєтеся ви з автором вислову?
- Ви живете у XXI столітті. Чи змінилися погляди людей зі зміною століття?

Протягом уроку ми спробуємо довести, що віра допомагає досягати будь-яких цілей.

- **Читання з маркуванням. Прочитайте текст. Позначте інформацію:**
«+» — відомо, «-» — невідомо, «!?» — цікаво, дивує.

Як стати по-справжньому успішною особистістю?

Формування особистості - це довга і копітка робота, яка багато в чому залежить від того, ким Ви є зараз і ким хочете стати в майбутньому. Тому важливо, з одного боку, уміти фантазувати і мріяти, щодня візуалізувати і представляти найкращі варіанти свого можливого майбутнього. А з іншого боку, об'єктивно оцінювати свої сили, вміння, таланти і можливості. Але що можна сказати точно й однозначно, і чому в історії є маса прикладів: «Успіху можна

домогтися в будь-якому віці, і безглуздо опускати руки і здаватися до тих пір, поки у Вас б'ється серце. Чому? Та тому, що Ви все одно нічого не втрачаєте! А шанс є завжди, і про це слід пам'ятати!»

Ваша особиста ефективність і успішність безпосередньо залежить від вашого вміння використовувати власні переваги, здатність активації внутрішніх ресурсів, вдосконалення особистісних якостей і характеристик. Орієнтуючись на майбутні звершення, важливо приймати майбутні зміни, змінюючи себе і свідомості, розсуваючи рамки звичного, насолоджуючись процесом підкорення вершин. Систематизуючи чинники успішності, необхідно відточувати свої природні інструменти, відкриваючи свідомість, розвиваючи творчі здібності і гнучкість, цілеспрямованість і самодисципліну. Внутрішня мотивація та використання зовнішніх факторів допоможе досягти успішності, попередньо визначивши для себе її основні складові та окремі компоненти. (З сайту VABOS «Поради психології»).

- Чи згодні ви зі змістом прочитаної інформації, чи ні і чому?
- Чим зацікавила вас стаття?
- Випишіть дієприслівники, розберіть за будовою 2-3 слова.

4.2. Робота в парах.

На онлайн-сервісі LearningApps пройдіть за покликанням (або QR-кодом) для вашої пари та виконайте запропоноване завдання.

Нагадую! Дотримуйтесь правил роботи в парі!

- ◆ Поважайте думку кожного.
- ◆ Не перебивайте один одного.
- ◆ Вислуховуйте товариша.

Тренувальна вправа

<https://learningapps.org/display?v=psynec0ij23>

4.3. Руханка.

Учні встають і виконують запропоноване учителем завдання. Якщо вчитель називає дієслово - діти піднімають руки вгору, коли називає іменник - опускають вниз, дієприслівник - 3 рази клацають пальцями, дієприкметник - плескають у долоні.

4.4. Робота з “хмарою слів”. З-поміж наведених дієслів знайди та запиши дієприслівники. Склади речення з одним дієприслівником на вибір.

5. Чоловік думав про подорож, _____ потилицю.

Довідка: моргнувши, зіціпивши, задерши, чухаючи, поклавши.

VI. Рефлексія.

6.1. Самооцінювання.

- Запрошуємо оцінити. Продовж речення.

«Тепер я знаю...»

«Тепер я впевнений / впевнена....»

«Тепер я буду частіше ....»

«Мої припущення щодо роботи на уроці.....»

VII. Оцінювання.

Оцінювання навчальної діяльності (не тільки кінцевого результату, а й роботи в процесі уроку (формульоване)).

VIII. Оголошення та коментар домашнього завдання

1. Вивчити теоретичний матеріал.

2. Виконайте одне (на вибір) завдання:

- Напишіть есе на тему: «Як я досягаю мети», використовуючи дієприслівники.
- Створити інтелект-карту за темою “Дієприслівник”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.)/
Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел.- К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2005. - 1728 с.
2. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
URL:https://drive.google.com/drive/folders/1S4HNNXS_F55NUmfYYjqxf9xcG6399rKp
3. Горошкіна О.М., Бондаренко Н.В., Попова Л.О. Методика компетентнісно орієнтованого навчання української мови учнів ліцею на рівні стандарту: методичний посібник. – Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2020. – 128 с.
4. Державний стандарт базової середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<https://cutt.ly/mJ61eBc>
5. Семеног О.М. Навчання української мови і літератури у вимірах ключових компетентностей: методичний посібник. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2023. 212 с.
6. Український правопис / Нац. акад. наук України; ред. Є. І. Мазніченко, В. Є. Македон, С. В. Шарабанова. – Київ : Наукова думка, 2019. – 390
7. URL:https://youtu.be/4Zi5DjUAm_c?si=hL-qOeY79Zb9IAOE
8. URL:<https://vabos.com.ua/shho-take-uspix-u-zhitti/>
9. URL:<https://learningapps.org/display?v=psynec0ij23>
10. URL:<https://freerangestock.com/search/all/purpose>
11. URL:<https://wordart.com/oniqaa3tjkb/b/copy-of%20untitled%205>

У розробці конспекту використано покликання на медіаресурс виробництва EdEra.. Ілюстрації взято з інтернет-видань, що розміщені у вільному доступі.